

ДОМАНИЦЬКИЙ Василь Миколайович (псевд.: Вітер, Василь Потребитель, Звенигородець, Колодянин та ін.; 07(19). 03. 1877, с. Колодне Звенигород. пов. Київ. губ., нині Колодисте Тальнів. р-ну Черкас. обл. — 28. 08(10. 09). 1910, м. Аркашон, Франція, похов. у рідному селі) — літературознавець, історик, фольклорист і бібліограф. Брат [Віктора Доманицького](#). Учень [В. Антоновича](#). 1898 був ініціатором 1-го з'їзду укр. студент. громад у Рос. імперії. Від січня 1899 перебував під наглядом поліції. Член Істор. товариства Нестора-літописця (1900), Укр. наук. товариства у Києві (1908), Київ. громади Укр. радикал. партії. Закін. Університет св. Володимира у Києві (1900). Учасник археол. розкопок. Учителював у приват. гімназії Г. Валькера. Брав участь у створенні видавництва «Вік». Порушував питання про значення кооперації у відродженні укр. нації. Друкувався у ж. «КС» (вів розділ документів, вістей та заміток, був секр.), «ЛНВ», «Нова громада», г. «Діло», «Зап. НТШ». 1903–04 мешкав у рідному селі, де організував споживчу кооперацію. Від 1905 — у Фінляндії, 1906–07 — у С.-Петербурзі: ред. органу укр. фракції у 2-й Держ. думі Росії «Рідна справа — Думські вісті». 1907 засудж. до 3-х р. заслання (1908 замінено на перебування за кордоном). Уклав «Бібліографічний показник творів О. Я. Кониського, написаних по-українському» (К., 1901), «Показчик змісту "Літературно-наукового вістника"» (Л., т. 1–20, 1898–1902) з передмовою І. Франка (1903), 1-й укр. словник іншомов. слів «Словарик пояснення чужих та не дуже зрозумілих слів» (К., 1906). Перевіривши за рукописами і прижиттєвими публікаціями значну частину поезій Т. Шевченка, провів ґрунтовне текстол. дослідж. та опублікував «Критичний розслід над текстом "Кобзаря" Шевченка» // «КС» (1906, кн. 9–12), яке

позитивно оцінив І. Франко. Д. упорядкував хронологію поет. спадщини Т. Шевченка, вперше опублікував невідомі і маловідомі його вірші. Наук. ред. 1-го повного видання «Кобзаря» Т. Шевченка в Росії (С.-Петербург, 1907). Вивчав творчість Марка Вовчка — ст. «Авторство Марка Вовчка», «Марія Олександрівна Маркович — авторка "Народних оповідань"», «Марко Вовчок (На основі нових матеріалів)» (усі — 1908). Переклав з російської мови і видав окремою книжкою у Львові повість «Маруся» Марка Вовчка. Збирав і досліджував укр. фольклор: «Сучасна народна творчість» (1900), «Сільська сатира» (1902), «Пісні про Нечая», «Балада про Бондарівну й пана Каневського» (1905). Автор серії оглядів укр. літ-ри за 1906–09, рец. на словники Б. Грінченка та В. Дубовського (1909). Ред. «Історії України» М. Аркаса.

Основні праці

Печатное дѣло въ Малороссіи въ началѣ XIX ст. // КС. 1900. Т. 70. Кн. 3; Какъ читается Шевченко // Там само. 1904. № 7/8; Козаччина на переломі XVI–XVII в. (1591–1603) // Зап. НТШ. Л., 1904–05. Т. 60–64; Піонер української етнографії (Зоріан Доленга-Ходаковский) // Там само. Т. 65; Цивільний шлюб і шлюбна розлука на Україні // Нова громада. 1906. № 5; Новознайдені поезії Шевченка // Там само. № 8; Новознайдені Шевченкові твори // Там само. № 10; До бібліографії літератури про Шевченка // КС. 1906. Т. 94, № 9; Чи була реформа Баторія? // Ювіл. зб. на пошану М. Грушевського. Л., 1906; Про сільську кооперацію: (Про Товариства потрібні на селі). К., 1906; Товариські крамниці: (Потребительські товариства). С.-Петербург, 1906; 2-е вид. 1908; 3-є вид. 1912; Вірші Данила Братковського // Данило Братковський – суспільний діяч і письменник кінця XVII століття. К., 1909; Про Галичину та життя галицьких Українців. К., 1909; Про Буковину та життя буковинських українців. К., 1910; Чц., 2004; Народній календар у Ровенському повіті, Волинської губ. // Материяли до українсько-руської етнології. Л., 1912. Т. 15; Життя Тараса Шевченка. К., 1917; О., 1918; Х., 1920.

Рекомендована література

1. Єфремов С. Василь Доманицький. Посмертна згадка // Світло. 1910. Кн. 1;
2. Василь Доманицький // ЛНВ. 1910. Кн. 7–9;
3. Чистому серцем: Пам'яті В. Доманицького. Біографія, споми́ни, похорон. К., 1912;
4. Павловський М. Хто такий був Василь Доманицький. К., 1920;

5. Гуменюк М. Свіжий вітер // Вітчизна. 1965. № 2;
6. Лобач-Жученко Б. З нових матеріалів про Василя Доманицького // РЛ. 1970. № 8;
7. Качкан В. Штрихи до життєпису Василя Доманицького // Хай святиться ім'я твоє. Коломия, 1996. Кн. 2;
8. Доманицький Василь Миколайович. К., 2000;
9. Болабольченко А. Побратими. Сергій Єфремов, Василь Доманицький: Нариси життя та творчості. К., 2003.

В. А. Качкан

Бібліографічний опис:

Доманицький Василь Миколайович / В. А. Качкан // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20678>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).